ფონ. 1833, 1, საქ. 863

11ნკ

საქართველოს
ეროვნული
არქივი

ს. დ. რ.

დამფუძნებელი კრება

საკონსტიტუციო

კომისია

1920 წ. დეკემბრის «23»

№ 63.

ქ. ტფილისი.

დამფუძნებელი კრების კანცელარიის

გ ა მ გ ე ს.

საქართველოს დამფუძნებელი კრების კანცელარია

შემოსულა 30 დეკ. 1920

შემოსულ. ქაღ. დავთრის № 3810

საკონსტიტუციო კომისიის თავმჯდომარის დავალებით გაახლებთ ორ ცალად აფხაზეთის ავტონომიის დროებითი დეკრეტის პროექტს, პრეზიდიუმისათვის მოსახსენებლად.

პროექტი შემუშავებულია *მცირე* კომისიის მიერ, რომელიც კომისიამ ამ საქმისათვის გამოჰყო თავის შემადგენლობიდან.

საქმის მწარმოებელი

საქართველოს ეროვნული არქივი

ა ფ ხ ა ზ ე თ ი ს ა ვ ტ ო ნ ო მ ი უ რ ი

მ მ ა რ თ ვ ე ლ ო ბ ი ს დ ე ბ უ ლ ე ბ ა.

რესპუბლიკის კონსტიტუციის მიღებამდე საქართველოს დამფუძნებელი კრება აქვეყნებს ქვემორე მოყვანილს დროებითი დებულებას ავტონომიური აფხაზეთის მართვა-გამგეობისათვის.

1.

აფხაზეთი - მდინარე მახადჟირიდან ენგურამდე და შავი ზღვის ნაპირებიდან კავკასიონის ქედამდე საქართველოს რესპუბლიკის განუყოფელი ნაწილია და ამ საზღვრებში ავტონომიურად უძღვება თავის შინაურ საქმეებს.

2.

ავტონომიურ აფხაზეთს აქვს თავის ადგილობრივი საკანონმდებლო ორგანო-სახალხო საბჭო, არჩეული ორი წლით, საყოველთაო, პირდაპირი, თანასწორი, ფარული და პროპორციული საარჩევნო სისტემით ორივე სქესის მოქალაქეთა მიერ.

3.

აფხაზეთის ავტონომიური მმართველობის უფლება ვრცელდება აფხაზეთის საზღვრებში ყველა მიწასა და მფლობელობაზე და და ყველა იქ მცხოვრებ პირზე, თანახმად რესპუბლიკის საზოგადო კანონებისა.

4.

აფხაზეთის ავტონომიური მმართველობის უფლებას სახელდობრ ეკუთვნის:

ა. ადგილობრივი ფინანსები-ბიუჯეტი, კასა, გადასახადი, სესხი.

ბ. სახალხო განათლება-პირველდაწყებითი, საშუალო და უმაღლესი სწავლის საქმე, საზოგადოდ მთელი კულტურული შემოქმედება.

გ. ადგილობრივი საერობო და საქალაქო თვითმართველობა.

დ. სამომრიგებლო სამოსამართლო დაწესებულება.

ე. პირადი და საზოგადოებრივი უზრუნველყოფის და წესიერების დაცვა.

ვ. ა დ მ ი ნ ი ს ტ რ ა ც ი ა.

ზ. სახალხო ჯანმრთელობა, მედიცინა და ვეტერინარია.

ჱ. მიმოსვლის საქმე - გზები ადგილობრივი მნიშვნელობისა

თ. ბიუჯეტის დამტკიცება, ადგილობრივი თანხების გასავლის ნაწ-

საქართველოს

რიშის განხილვა.

ი. საზოგადოებრივი და კულტურული საჭიროებისათვის კერძო პირთა უძრავი ქონების ჩამორთმევა რესპუბლიკის საზოგადო კანონების ძალით.

კ. ყოველი საქმე, რომელიც რესპუბლიკის კანონით აფხაზეთის სახალხო საბჭოს გადაეცემა.

5.

გარდა იმ საქმეთა, რომელნიც აღნიშნული არიან წინა / 4 / მუხლში, აფხაზეთის ავტონომიური მმართველობა დამოუკიდებლად განაგებს, რესპუბლიკის კანონების დროს, მიწის ნორმის დაწესების საქმეს, საზღვრავს აგრეთვე სახელმწიფო საადგილ-მამულო ფონდის ხალხისთვის გადაცემის ფორმებს.

6.

ავტონომიური აფხაზეთის მმართველობის სრულს განკარგულებაში გადადის ყველა ადგილობრივი მნიშვნელობის მიწა, ყველა კულტურულად მნიშვნელოვანი მამული და ტყე, ყველა სამკურნალო წყალი ზოგად სახელმწიფო მიწებზე რომ იმყოფება იმათ გარდა, აგრეთვე წყლის ენერგია, რომელიც არ აღემატება ათი ათასს ცხენის ძალას.

ყველა მიწა და ტყე ზოგად სახელმწიფური მნიშვნელობისა, გაგრის კლიმატიური სადგური და წყლის ენერგია ათი ათას ცხენის ძალას ზევით რჩება სახელმწიფოს საკუთრებად.

აგრეთვე სახელმწიფოს სრულს განკარგულებაშია მიწის წიაღი თანახმად რესპუბლიკის საზოგადო კანონებისა.

7.

სახელმწიფო ენა აფხაზეთში არის ქართული ენა. მაგრამ სახალხო საბჭოს შეუძლიან შემოიღოს სკოლებში სახმარებლად ავტონომიურ დაწესებულებებში სალაპარაკოდ და საქმის საწარმოებლად ადგილობრივი ენა.

8.

აფხაზეთის ტერიტორიაზე მოქალაქეთა-უფლება მოვალეობათ და მოქალაქეობრივ თავისუფლებად უზრუნველყოფენ რესპუბლიკის კონსტიტუცია და კანონები.

9.

ადგილობრივ დაწესებულებებში თანამდებობის პირთა დანიშვნის, [illegible] და დათხოვნის უფლება ეკუთვნის აფხაზეთის სახალხო საბჭოს და კომისარიატს.

საქართველოს ეროვნული არქივი

ზოგად სახელმწიფო მოსამსახურენი აფხაზეთში ინიშნებიან შეძლებისადაგვარად ადგილობრივ მკვიდრთაგან.

10.

საქართველოს საკანონმდებლო ორგანოში არჩევნებისათვის აფხაზეთი შეადგენს ცალკე საარჩევნო ოლქს. იგი ამ ორგანოში წარმოდგენილ უნდა იქნეს პროპორციონალურად, რესპუბლიკის საერთო საარჩევნო მეტრის მიხედვით.

11.

აფხაზეთის სახალხო საბჭოს წევრნი, მისი აღმასრულებელი ხელისუფლების წარმომადგენელნი, აგრეთვე ავტონომიური აფხაზეთის დაწესებულებათა მოსამსახურენი ფიცს ან აღთქმას სდებენ საქართველოს რესპუბლიკის კონსტიტუციის ერთგულებისათვის.

12.

აფხაზეთის სახალხო საბჭოს დეპუტატთა რაოდენობა განსაზღვრულია 30 კაცით.

13.

აფხაზეთის სახალხო საბჭო თვითონ საზღვრავს თავის პრეზიდიუმის შემადგენლობას და თავის მუშაობაში ხელმძღვანელობს მის მიერ შედგენილ რეგლამენტს.

14.

სახალხო საბჭო იხილავს წევრთა თავის არჩევნების კანონიერების და ამტკიცებს საარჩევნო წარმოებას.

15.

სახალხო საბჭოს წევრი პასუხისგებაში არ მიეცემა იმ აზრისა და შეხედულობისათვის, რომელსაც გამოსთქვამს თავის მოვალეობის ასრულების დროს. სახალხო საბჭოს წევრის პიროვნება ხელშეუხებელია. იგი არ შეიძლება შეპყრობილ ან სასამართლოში მიცემულ იქნეს, ვიდრე სახალხო საბჭოს წევრად ითვლება, თუ თვით სახალხო საბჭომ ნება არ დართო. გამონაკლისია ისეთი შემთხვევა, როცა დანაშაულს ჩადენაზე მიასწრებენ.

16.

სახალხო საბჭოს წევრს ეძლევა გასამრჯელო, განსაზღვრული სახალხო საბჭოს დადგენილებით.

საქართველოს
ეროვნული
არქივი

17.

სახალხო საბჭოს მოწვევის და დათხოვნის საკითხს, მისი ვადას, აგრეთვე დებულებას აღმასრულებელ ორგანოს შესახებ საზღვრავს და ამუშავებს თვით სახალხო საბჭო.

18.

სახალხო საბჭოს წევრს არ შეუძლიან მიიღოს რაიმე თანამდებობა აღმასრულებელი ორგანოსაგან.

19.

სახალხო საბჭოს სხდომები საჯაროა. მაგრამ სახალხო საბჭოს შეუძლიან ზოგიერთი კითხვებისათვის ფარულად გამოუცხადოს სხდომას.

20.

ადგილობრივი საკანონმდებლო ინიციატივა ეკუთვნის ამრჩეველთ, სახალხო საბჭოს და კომისარიატს. ინიციატივის აღძვრის წესებს განსაზღვრავს სახალხო საბჭო.

21.

ავტონომიური აფხაზეთის აღმასრულებელი ორგანო არის აფხაზეთის კომისარიატი, რომლის წევრებს ირჩევს სახალხო საბჭო.

22.

კომისარიატის წევრები სახალხო საბჭოს ანგარიშს აძლევენ თავის მოქმედებისათვის და პასუხს აგებენ მის წინაშე.

23.

სახალხო საბჭოს მიერ მიღებულ კანონებს აქვეყნებს საქართველოს რესპუბლიკის სენატი.

24.

ბიუჯეტის შესავსებათ აფხაზეთის ავტონომიურ მმართველობას ეძლევა აფხაზეთის ტერიტორიაზე აკრეფილ ზოგად სახელმწიფო გადასახადთა განსაზღვრული ნაწილი. მას ეძლევა აგრეთვე ნაწილი აფხაზეთის ტერიტორიაზე რესპუბლიკის მიერ გაცემულ სახელმწიფო კონცესიების შემოსავლის.

საქართველოს ეროვნული არქივი

აფხაზეთის ავტონომიური დებულების საზოგადო თუ ნაწილობრივი გადასინჯვის ინიციატივის უფლება ეკუთვნის როგორც საქართველოს პარლამენტს ისე აფხაზეთის სახალხო საბჭოს. თვით დებულების გადასინჯვის და მისი დამტკიცების უფლებასკი ანხორციელებს .საქართველოს პარლამენტი კანონით განსაზღვრულ წესისამებრ.

საქართველოს
ეროვნული
არქივი